

PROJEKAT DEMETER OKUPIO 60 UČESNIKA IZ 18 ZEMALJA

Pametnim rješenjima do kvalitetnije i održivije poljoprivrede

Jelena Vadić Durišić

Multidisciplinary research project "Innovative and sustainable agriculture - H2020 DEMETER" is one of the most advanced projects in the field of agriculture in Europe. The project is implemented by 60 partners from 18 countries, including Crna Gora, Denja Gorica and company "13. juli Plantate". The project aims to improve the efficiency and sustainability of agriculture through the use of modern technologies such as IoT, big data, machine learning and cloud computing. The project will develop a platform for the exchange of information between farmers and researchers, as well as a system for monitoring and controlling agricultural processes. The project is expected to last until 2023 and will result in the development of new technologies and methods for agriculture, as well as the creation of a network of experts in the field of agriculture.

sa konzorcijumom koji ima 60 partnerskih institucija. Iz Crne Gore na projektu učestvuju Univerzitet Denja Gorica i kompanija "13. juli Plantate" rukovodi direktorica sektora za razvoj prof. dr Vesna Maras.

■ PROJEKT VRIJE DAN BLIZU 18 MILIONA EURA

"Projekat je finansiran kroz kompetitivni program Horizon 2020 koji sponzoriše Evropska unija. Ukupan budžet projekta je blizu 18 miliona eura, od čega je kontribucija Evropske unije oko 15 miliona. Sredstva koja idu partnerima iz Crne Gore su oko 10.000 eura, a dodatno će nam na raspodjeljenje biti dana i neophodna oprema, softverski alati i tehnička podrška", kazao je Popović.

Cilj projekta je da kroz obrazovanje, bude lider digitalne transformacije evropskog poljoprivredno-prehrambenog

sektora kroz proaktivno uključivanje naprednih tehnologija kao što su internet stvari, nauka o podacima i pametna rješenja za poljoprivredu, čime se obezbjeđuje kvalitet i održivost.

"Projekat DEMETER se zasniva na instalaciji interoperabilnih pametnih platformi zasnovanih na tehnologiji interneta stvari (Internet of Things, IoT) koji su namijenjeni za poljoprivredu", kazao je Popović.

Planirane instalacije uključujući 20 pilot instalacija raspoređenih u 18 zemalja od kojih su 15 članice EU.

"Riječ je o jednom od najvećih projekata ove vrste u Evropi. U njemu učestvuje 60 partnerskih institucija, koji kroz višenivojski pristup duž Citaroga lanca vrijednosti (potražnja i ponuda) pokrivaju 25 lokacija za instalacije pametnih rješenja za poljoprivredu uz učešće 6.000 farmera i preko 38.000 uređaja i senzora, pri čemu uključeni učenici dolaze iz različitih grana poljoprivrede (mljekarstvo, meso, povrće, voće i dr), proizvodnih sistema (konvencionalni i organski), istovremeno doprinoseći očuvanju evropskih prirodnih resursa."

"Cilj DEMETER-a je stvaranje sigurne i održive IoT tehnologije i kreiranje poslovног ekosistema čiji bi uticaj mo-

gao biti veoma značajan u sektoru hrane i poljoprivrede u EU i potencijalno širom svijeta", ističe Popović.

■ NAKON GODINU PROJEKAT IDE U PRAVOM SMJERU

Projekat je počeo u septembru 2019. i traje do kraja februara 2023. godine.

Uprkos COVID-19 pandemiji projekat DEMETER se nije dramatično usporio i mi smo upravo završili prvu godinu projekta u septembru. Većina aktivnosti teksto kao što je planiranja. Prvi rezultati projekta uključuju isporuke vezane za identifikovanje potreba, pravljenje specifikacija i planiranje praktičnih pilot instalacija za eksperimente koji će se izvršavati realnom okruženju", pojasnila je Popović.

"Za sada su instalirani uređaji sa senzorkom, validirano je prikupljanje podataka i postavljanje praktičnih pilot instalacija za eksperimente koji će se izvršavati realnom okruženju", pojasnila je Popović.

Progress na projektu je, kaže, prezentovan Evropskoj komisiji u junu i dobijen je izvještaj koji potvrđuje da se projekt kreće u pravom smjeru sa sugestijama kako da se posepe rezultati projekta i njegov značaj.

"Crna Gora je planirana

instalacija opreme i evaluacija rješenja za precizno vinogradarstvo i lanac snabdevanja u vinarstvu. Prva faza pilot instalacije je na lokaciji Čemovsko polje, odnosno vinograd kompanije "13. juli Plantate", završena je", naglašava Popović.

Osim u vinogradarstvu,

dodata, u toku je i implementacija piloti za zivinske farme koji se realizuju na Farmi piletine Radinovici u Donjem Kokotima, a u saradnji sa partnerima iz DEMETER projekta koji su van Crne Gore.

"Za sada su instalirani uređaji sa senzorkom, validirano je prikupljanje podataka i postavljanje praktičnih pilot instalacija za eksperimente koji će se izvršavati realnom okruženju", pojasnila je Popović.

Progress na projektu je, kaže, prezentovan Evropskoj komisiji u junu i dobijen je izvještaj koji potvrđuje da se projekt kreće u pravom smjeru sa sugestijama kako da se posepe rezultati projekta i njegov značaj.

■ UKLJUČENIJ MLADI ISTRAZIVACI

Veoma važan rezultat je, smatra on, i uključivanje mladih istraživača od kojih se neki po prvi put stitu iskuštu u evropskim projektima sa međunarodnim učešćem ovoglog broja partnerskih organizacija.

"U Crnoj Gori smo organizovali i nekoliko prezentacija i panela vezanih za preciznu poljoprivredu i Blockcha-in tehnologije. Ovdje je veoma važno pozvati se i na učestrost sa aktivnostima na drugim srednjim projektima koji se realizuju od strane Univerziteta Donja Gorica i kompanije "13. juli Plantate". Posebno ističemo zajedničku saradnju sa kompanijom DunavNET iz Novog sada koja nudi Citu rješenja u domenu interneta stvari i precizne poljoprivrede i ima veliko iskustvo u radu na evropskim projektima", ističe Popović.

"Ideja je da se tehnologija primjeni u različitim sektorima poljoprivrede u realističnim uslovima, te da se rješenja i unapređenja koje DEMETER projekt prouzroči mogu primijeniti i od strane drugih zainteresovanih strana, na primjer mjestu poljoprivrednih proizvođača", rekao je Popović.

Fokus ovih rješenja, objašnjava, uključuje ustađe resursa, tako da su voda i energija, optimiziranje upotrebe pesticida i višestrakih duvira, poboljšanje uslova života zivotinja, te implementacija i poboljšanje lanaca snabdevanja.

"Poljoprivredni proizvođači treba da na najbolji mogući način upravljaju podacima o svojoj proizvodnji i te podatke koriste za unapređenje procesa i izjednačavanje. Upravo

veoma je važno što se neke pilot instalacije praktično realizuju i u Crnoj Gori što će

